

DOI: 10.34015/2523-4552.2022.2.06
УДК 343.985

Шевців В. М.,
здобувач закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»
ORCID: 0000-0002-4836-0895

ТИПОВІ СПОСОБИ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ, БЛАГОДІЙНИХ ПОЖЕРТВ АБО БЕЗОПЛАТНОЇ ДОПОМОГИ

У статті підкреслено, що досудове розслідування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги не обходиться без установлення способів його вчинення. Проаналізовано наукові підходи до трактування терміну «спосіб учинення кримінального правопорушення». Встановлено, що криміналістичне значення способів учинення злочинів і використання даних щодо них на досудовому слідстві ґрунтуються на властивості їх повторюваності у кримінальній протиправній діяльності тих самих і різних осіб. Запропоновано під типовими способами незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги розуміти систему об'єднаних єдиним кримінальним протиправним задумом дій правопорушника з його підготовки, безпосереднього вчинення та приховування. Виокремлено й визначено специфіку способів незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. З'ясовано, що приховування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги зводиться до того, що правопорушники активно в механізмі протиправної діяльності використовують інформаційні та цифрові технології. Зокрема, оголошення про продаж здійснюється шляхом розміщення повідомлення на сайті «OLX»; обліковий запис створюється із зазначенням несправжніх особистих даних; переписка з імовірними покупцями відбувається через вказаний застосунок; оплата здійснюється в безготівковій формі; товар надсилається покупцеві за допомогою кур'єрської служби «Нова пошта».

Ключові слова: *незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, типові способи, способи підготовки, способи безпосереднього вчинення, способи приховування.*

Постановка проблеми. Неможливо всебічно розкрити зміст криміналістичної характеристики незаконного використання з метою

отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги без виокремлення й висвітлення особливостей типових способів учинення вказаної категорії кримінальних правопорушень. Бо будь-яке кримінальне правопорушення представляє собою певне діяння, що виражається у формі активних дій чи пасивної поведінки (бездіяльності). Це, своєю чергою, означає, що кожному протиправному діянню властиві певні способи їх учинення, що дає можливість правопорушникам досягти кримінальних протиправних наслідків. Тому важко уявити досудове розслідування кримінального правопорушення, в тому числі незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, без установлення всіх обставин його вчинення, особливо, що стосуються його способів. У зв'язку з чим актуальним є питання про визначення типових способів незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги.

Аналіз останніх досліджень.

Поняття, значення та структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень узагалі й окремих її елементів, у тому числі способів учинення, часто досліджувалися в працях В. П. Біленчука, В. А. Журавля, О. В. Пчеліної, А. В. Старушкевича, Р. Л. Степанюка, В. В. Тіщенка, В. М. Шевчука, В. Ю. Шепітька, Б. В. Щура й інших учених. Однак не всі питання знайшли своє вирішення. Зокрема, не виокремлено й не охарактеризовано типові способи незаконного

використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Тому **метою** представленої праці є аналіз сутності, значення і місця способу вчинення злочину/кримінального проступку в системі криміналістичної характеристики, визначення властивостей механізму вчинення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 201² КК України, які зумовлюють специфіку способів їх учинення.

Виклад основного матеріалу.

Спосіб учинення кримінального правопорушення, як слушно вказує М. В. Войчишева, є предметом дослідження багатьох науковців як у криміналістичному, так і у кримінально-правовому, кримінологічному, кримінальному процесуальному аспектах [1, с. 179].

Зокрема, в теорії кримінального права спосіб відіграє важливу роль, оскільки виступає критерієм розмежування різних складів кримінальних правопорушень; встановлює межі кримінальної відповідальності; є кваліфікуючою ознакою [2, с. 32]. З урахуванням указаних властивостей способу кримінального правопорушення І. Ю. Наголова пропонує здійснити його поділ на наступні групи: як обов'язкова ознака складу злочину (вчинення злочину шляхом обману або зловживання довірою, таємне або відкрите викрадення майна, напад, жорстокий або небезпечний спосіб та ін.); як структура взаємопов'язаних елементів вольових та розумових дій суб'єкта злочину (підготовка до злочину (підшукування співучасників, знарядь злочину та ін.), безпосереднє вчинення, приховання слідів); залежно від предмета злочинного

посягання (заволодіння майном, завдання шкоди здоров'ю тощо) [3, с. 248].

У доктрині кримінального права спосіб визначають як форму прояву кримінально караного діяння, інакше кажучи, послідовність прийомів і методів, які використовує винний для вчинення умисного кримінального правопорушення (наси́льство, обман, зловживання довірою, використання безпорадного стану потерпілого, використання службового становища тощо) [4, с. 180]. Проте, незважаючи на те, що кожний конкретний злочин вчиняється певними особами у визначений час, у конкретному місці та чітко вираженим способом, законодавець не вважає за необхідне зазначати ці обставини у кожній конкретній кримінально-правовій нормі, адже недоцільно та й неможливо визначити і розтлумачити у законі всі поняття і терміни, що вживаються у правовій науці і на практиці. Це стосується і способу вчинення злочину. Зокрема, спосіб уведено до диспозиції кримінально-правових норм лише для тих випадків, коли він визначає кримінальну караність діяння або впливає на характер суспільної небезпечності злочинного діяння [5, с. 201]. Ось чому окремі вчені, зокрема О. О. Дудоров і М. І. Хавронюк, в якості однієї із ознак способу вчинення кримінального правопорушення вчені розглядають його здатність впливати на суспільну небезпеку, яка нерідко враховується законодавцем при конструюванні кваліфікованих складів [4, с. 180].

З вищенаведеного помітно, що спосіб учинення кримінального правопорушення як елемент його кримінально-правової характеристики

дозволяє встановити наявність у вчиненому діянні ознак конкретного складу кримінального правопорушення, тим самим правильно кваліфікувати, та встановити міру покарання.

Щодо кримінологічної характеристики способу вчинення кримінального правопорушення, вона безумовно дозволяє встановити фактори, які впливають на вибір конкретного способу дій, та детермінують протиправну діяльність з метою запобігання вчиненню такого роду протиправних діянь у майбутньому. З кримінального процесуального аспекту спосіб учинення кримінального правопорушення варто розглядати як обставину, що підлягає обов'язковому доказуванню в кожному кримінальному правопорушенні, шляхом проведення процесуальних дій у порядку та з підстав, визначених виключно кримінальним процесуальним законодавством. При цьому в кримінальному процесі під способом вчинення злочину розуміється комплекс скоєних у певній послідовності дій, що зумовлюють настання злочинного результату [5, с. 202].

Разом із тим значно деталізованішим є тлумачення способу вчинення кримінального правопорушення в криміналістиці, оскільки включає в себе такі його характеристики, що дають змогу відтворити обставини вчинення протиправного діяння з метою обрання оптимальних і ефективних засобів і способів його розслідування. Зокрема, з криміналістичної точки зору під способом злочину (кримінального правопорушення) прийнято розуміти комплекс усіх взаємопов'язаних дій, операцій і рухів (прийомів) злочинця

при вчиненні злочину [6, с. 424]; систему усвідомлених і взаємопов'язаних дій правопорушника з підготовки, безпосереднього вчинення та приховування кримінального правопорушення, спрямованих на досягнення кримінального протиправного результату, що зумовлена різними суб'єктивними й об'єктивними чинниками [7, с. 59]; систему взаємопов'язаних дій суб'єкта (або утримання від них), що вчиняються з певною послідовністю, із застосуванням різних знарядь і засобів та спрямовані на досягнення мети злочину [2, с. 38]; тощо.

Аналіз наведених вище дефініцій дозволяє дійти висновку, що вони за своєю суттю не мають істотних розбіжностей. Більшість учених наголошують на такій рисі способу вчинення кримінального правопорушення як системність і тісний зв'язок з іншими елементами механізму його скоєння. Указаний зв'язок, своєю чергою, виражається в закономірностях і залежностях з іншими елементами криміналістичної характеристики. Основна відмінність криміналістичного розуміння способу вчинення кримінальних правопорушень від суміжних йому понять полягає в його значенні.

Зокрема, А. Швець зазначає, що в основу способу вчинення кримінальних правопорушень як категорії криміналістичної методики покладена об'єктивна закономірність, відома з найдавніших часів як повторюваність образу дій при вчиненні протиправних діянь. Важливою якістю повторюваності є те, що вона властива тією чи іншою мірою способам дій одних і тих же осіб, що систематично вчиняють однорідні кримінальні правопорушен-

ня, а також різних, не пов'язаних між собою осіб, якщо виникає збіг детермінуючих чинників або правопорушник використовує чужий досвід. Вивчення способу вчинення конкретного кримінально-протиправного посягання є надзвичайно важливим, з огляду на те що суд, постановляючи вирок, індивідуалізує покарання, ураховуючи спосіб учинення кримінального правопорушення, який характеризує подію кримінального правопорушення. Спосіб учинення кримінального правопорушення – один із центральних елементів криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, який дає найбільший обсяг криміналістичної інформації, що дає змогу зорієнтуватися слідчому в події кримінального правопорушення та визначити оптимальні методи його розслідування [8, с. 213–214].

Також убачається вдалою думка, що вивчення способів учинення кримінальних правопорушень обумовлено проблемою дослідження впливу особливостей характеристик осіб злочинців на способи протиправних дій. Тобто криміналістичне значення способів учинення злочинів і використання даних щодо них на досудовому слідстві ґрунтуються на властивості їх повторюваності у злочинній діяльності тих самих і різних осіб. Це дає можливість створювати певну модель кореляційних зв'язків, що допомагатимуть у розслідуванні кримінальних правопорушень окремої категорії [9, с. 562]. Зокрема, дані про спосіб злочину дозволяють встановити обставини його вчинення, коло осіб, причетних до злочину, знаряддя й засоби, що використовувались при

цьому, залишені злочинцем сліди тощо [10, с. 93].

У цілому з вищенаведеним варто погодитися. Більше того, імпонує висновок, зроблений І. Гора з приводу подвійного значення способу вчинення злочину, а саме: розшукове, тобто використання відомостей про спосіб вчинення злочину для розшуку осіб, причетних до нього, слідів, знарядь злочину та інших доказів; пізнавальне, тобто використання відомостей про спосіб для розкриття картини злочину [2, с. 37].

Заслугує уваги твердження, що для криміналістики основне в способі не досягнутий результат, а процес досягнення мети, механізм її досягнення. Спосіб вчинення злочину розглядають у криміналістиці як джерело інформації про закономірності виникнення доказів, яка необхідна для розробки засобів та методів розкриття та розслідування злочинів [11, с. 175].

З наведеного очевидно, що знання типових ознак способу вчинення кримінального правопорушення, в тому числі незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, дають змогу слідчому (дізнавачеві, детективові) встановити всі обставини вчинення протиправного діяння та супутню інформацію, важливу для кримінального провадження. При цьому пізнавальна функція способу вчинення кримінального правопорушення, зокрема виокремленої категорії, як елементу відповідної криміналістичної характеристики буде тим більш цінною, чим детальніші відомості про нього будуть встановлені й узагальнені. Тому з криміналістичного ас-

пекту більш інформативним вважається тлумачення способу в широкому розумінні, а саме як системи дій з підготовки, безпосереднього вчинення та приховування злочину/кримінального проступку [12, с. 178].

Виходячи з вищенаведеного, під типовими способами кримінальних правопорушень, передбачених ст. 201² КК України, пропонуємо розуміти систему об'єднаних єдиним кримінальним протиправним задумом дій правопорушника з підготовки, безпосереднього вчинення та приховування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Саме з урахуванням наведеної структурної будови вказаного елементу криміналістичної характеристики виокремлено й визначено специфіку способів незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги.

Перше місце в структурі способів учинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201² КК України, посідають дії підготовчого характеру. Мова йде про реалізацію систему дій, характерних для початкової стадії вчинення вказаних протиправних діянь – готування до кримінального проступку/злочину. Останнє, як уже зазначалося, є складовою способу вчинення кримінального правопорушення. Це пояснюється тим, що, як і будь-яка інша діяльність людини, дії під час готування впливають на зміни матеріального середовища та ідеальне відображення. У першому випадку йдеться про придбання та підготовку знарядь вчинення злочи-

ну, вчинення дій, які направлені на полегшення вчинення злочину тощо. Що стосується ідеального відображення, то на етапі готування воно відображається в отриманні та засвоєнні нової інформації, навичок, необхідних для досягнення злочинного результату. До того ж такі дії, як правило, залишаються у вигляді наслідків, тобто можуть відображати інформацію про подію кримінального правопорушення або нести орієнтувальний характер [5, с. 204].

Аналіз матеріалів кримінальних проваджень про незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги показує, що вказаним правопорушенням характерна підготовка (100 %). Зокрема, найбільш розповсюдженими способами підготовки є: вивчення спеціальної літератури, в тому числі нормативно-правових актів про гуманітарну допомогу, благодійну діяльність та благодійні організації, волонтерську діяльність; консультування з фахівцями з приводу організації та порядку отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги; створення благодійних чи волонтерських організацій чи інших суб'єктів господарської діяльності із залученням до їх діяльності волонтерів; підшукування співучасників, планування протиправної діяльності та визначення ролей кожного із них; налагодження корисних зв'язків, у тому числі корупційних; вибір категорії товару (предметів) гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги для ре-

алізації кримінального протиправного задуму; вибір способу незаконного використання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги; підшукування каналів для реалізації не за цільовим призначенням гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги; вибір, підшукування та підготовка знарядь і засобів учинення протиправного діяння; реєстрація через мережу інтернет акаунтів під виглядом законної господарської діяльності; розміщення оголошень; проведення попередніх зустрічей із потенційними покупцями; транспортування товарів (предметів) гуманітарної допомоги; підроблення документів; підготовка товаросупровідних документів для митного оформлення гуманітарної допомоги; проходження митного огляду та подання контролюючим органам відповідних декларацій про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою; тощо.

Щодо безпосереднього вчинення кримінального правопорушення, то на цій стадії реалізується сам кримінальний протиправний намір особи, а тому формуються наслідки злочину/кримінального проступку. На цьому етапі у матеріальному середовищі залишаються сліди, в ідеальному відображенні – уявні спогади злочинця, свідків та потерпілих та безпосередньо результат злочинної поведінки [5, с. 205]. З приводу способів безпосереднього вчинення незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, то вони зазначені в ст. 201² КК України. Проте їх перелік не є ви-

черпним, оскільки законодавець використовує наступні формулювання: «продаж ... або використання ... або укладання інших правочинів щодо розпорядження таким майном...». Також у вказаній нормі передбачена як кваліфікуюча ознака вчинення таких дій з використанням службового становища [13]. Тому, виходячи з кримінально-правової регламентації та механізму незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, можна виокремити наступні типові способи безпосереднього вчинення досліджуваного виду кримінальних правопорушень: продаж за грошові кошти товарів (предметів) гуманітарної допомоги; використання благодійних пожертв; тимчасовий облік транспортних засобів, отриманих в якості гуманітарної допомоги; використання транспортних засобів, отриманих в якості гуманітарної допомоги для надання платних послуг по транспортуванню та перевезенню до медичних закладів на території України.

Етап посткримінальної поведінки настає після події злочину, тобто коли злочинний результат настав або особа вчинила всі дії, які вважала за необхідне, щоб він настав. Вказаний етап має важливе значення, адже злочинець може будь-яким чином намагатися приховати саму подію злочину. Так, приховування злочину являє собою цілеспрямовану поведінку людини, яка усвідомлює, що її дії дезорієнтують правоохоронні органи в пошуках інформації про обставини події, утруднюють розслідування та встановлення істини [5, с. 206].

При цьому варто наголосити, що не зовсім правильно приховування кримінального правопорушення зводити виключно до посткримінальної поведінки. Це пояснюється тим, що дії з приховування можуть бути як самостійними та вчинятися після скоєння злочину/кримінального проступку, так і вживатися під час готування та/чи безпосереднього вчинення протиправного діяння. Саме тому в структурі типових способів незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги виокремлюємо способи приховування без указівки стадії кримінального правопорушення, на якій вони здійснюються.

У криміналістиці серед основних прийомів приховування прийнято виділяти наступні: утаювання – активне чи пасивне залишення в невіданні правоохоронних органів щодо обставин злочину або джерел інформації про нього (наприклад: приховування викраденого майна; неповідомлення окремих фактів); знищення слідів злочину або слідів злочинця (може бути повним або частковим); маскування – зміна уявлення про спосіб вчинення злочину, особистість винного, джерела інформації (наприклад: зміна зовнішності злочинця; скоєння злочину в рукавичках; зміна почерку); фальсифікація – підробка, створення помилкової інформації (наприклад: створення неправдивих слідів; виготовлення підроблених документів; неправдиве повідомлення про місцезнаходження викраденого майна); інсценування – створення штучної картини події (інсценування події в цілому; її наслідків; часу протікання;

місця; об'єкта посягання тощо) [5, с. 206; 78].

Щодо способів приховування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги варто назвати: створення підставних благодійних і волонтерських організацій; залучення благодійних фондів для прикриття протиправної діяльності; фальсифікація документації; використання соціальних мереж, месенджерів для мінімізації особистісних контактів правопорушника з іншими особами; використання корупційних зв'язків; використання разових (не особистих) номерів мобільних телефонів; використання службових можливостей; тощо. У цілому приховування досліджуваного виду кримінальних правопорушень зводиться до того, що правопорушники активно в механізмі протиправної діяльності використовують інформаційні та цифрові технології. Мова йде про те, що продаж товарів гуманітарної допомоги правопорушник може вчи-

нити без відсутності прямого контакту з покупцем. Наприклад, оголошення про продаж здійснюється шляхом розміщення повідомлення на сайті «OLX»; обліковий запис створюється із зазначенням несправжніх особистих даних; переписка з імовірними покупцями відбувається через вказаний застосунок; оплата здійснюється в безготівковій формі; товар надсилається покупцеві за допомогою кур'єрської служби «Нова пошта».

Висновки. Отже, типові способи незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги – це система об'єднаних єдиним кримінальним протиправним задумом дій правопорушника з його підготовки, безпосереднього вчинення та приховування. Встановлення й узагальнення всіх структурних елементів способу вчинення кримінального правопорушення виокремленої категорії підвищує його пізнавальну функцію.

Список використаних джерел

1. Войчишева М. В. Спосіб вчинення кримінальних правопорушень за фактами обігу порнографічних предметів. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2019. № 6. С. 178–181.
2. Гора І. Поняття способу вчинення злочину та його значення в розкритті та розслідуванні. *Закон и жизнь*. 2012. № 9. С. 35–38.
3. Наголова І. Ю. Встановлення способу вчинення кримінального правопорушення під час досудового розслідування. *Науково-інформаційний вісник Право*. 2016. № 1 (13). С. 247–252.
4. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навчальний посібник / за заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.
5. Рожик Є. М. Співвідношення способу вчинення злочину та наслідків злочину. *Право і суспільство*. 2020. № 6-2. Ч. 2. С. 200–207. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.6.2.2.30>.
6. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): підручник. К.: Кондор, 2008. 588 с.

7. Одерій О. В. Криміналістична характеристика злочинів проти довілля: проблеми побудови та використання. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2012. Випуск 12. С. 51–60.

8. Швець А. Способи вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 12. С. 213–219. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.12.37>.

9. Чіпко Н. В., Макогін І. В. Деякі способи вчинення вбивств з необережності. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)*: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. Конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 561–563.

10. Малярова В. О. Спосіб вчинення як одне з ключових завдань доказування під час розслідування вбивств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2015. № 16. Том 2. С. 93–95.

11. Сорока А. З. Спосіб вчинення незаконного переправлення осіб через державний кордон України як елемент криміналістичної характеристики. *Університетські наукові записки*. 2014. № 1 (49). С. 174–180.

12. Зав'ялов С. М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2005. 232 с.

13. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

V. Shevtsiv, graduate student of higher education institution "Open International University of Human Development "Ukraine"

Typical ways of illegal use of humanitarian aid, charitable donations or free aid for profit

In this article, it has been emphasized that the pre-trial investigation of the illegal use for profit of humanitarian aid, charitable donations or free aid cannot be done without establishing the methods of its commission. Scientific approaches to the interpretation of the term "method of committing a criminal offense" have been analyzed. It has been established that the forensic significance of the methods of committing crimes and the use of data related to them in the pre-trial investigation are based on the property of their repetition in the criminal illegal activities of the same and different persons. It has been suggested that the typical methods of illegal use for profit of humanitarian aid, charitable donations, or free aid should be understood as a system of actions of the offender united by a single criminal and unlawful intent of its preparation, direct commission, and concealment. The specifics of the methods of illegal use for the purpose of obtaining profit from humanitarian aid, charitable donations or free aid have been singled out and determined. It has been found that the concealment of illegal use for the purpose of obtaining profit from humanitarian aid, charitable donations or free aid comes down to the fact that offenders actively use information and digital technologies in the mechanism of

illegal activity. For example, a sale announcement is made by placing a message on the “OLX” website; an account is created with false personal data; correspondence with potential buyers takes place through the specified application; payment is made in non-cash form; the goods are sent to the buyer using the Nova Poshta courier service.

Keywords: *criminalistics (forensic) characteristics, illegal use for profit of humanitarian aid, charitable donations or free aid, typical methods, methods of preparation, methods of direct commission, methods of concealment.*